Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 19. septembra 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov – Nariadenie (EHS) č. 1408/71 – Článok 13 – Uplatniteľná právna úprava – Rezident členského štátu spadajúci do pôsobnosti nariadenia (EHS) č. 1408/71 – Dávka týkajúca sa systému starobného poistenia alebo prídavkov na deti – Členský štát bydliska a členský štát zamestnania – Zamietnutie“

V spojených veciach C-95/18 a C-96/18,

ktorých predmetom sú dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko) z 2. februára 2018 a doručené Súdnemu dvoru 9. februára 2018, ktoré súvisia s konaniami:

Sociale Verzekeringsbank

proti

F. van den Bergovi (C-95/18),

H. D. Giesenovi (C-95/18),

C. E. Franzenovej (C-96/18),

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras, sudcovia K. Jürimäe (spravodajkyňa), D. Šváby, S. Rodin a N. Piçarra,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 23. januára 2019,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Sociale Verzekeringsbank, v zastúpení: H. van der Most a N. Abdoelbasier,

– F. van den Berg, v zastúpení: E. C. Spiering,

– holandská vláda, v zastúpení: M. K. Bulterman, M. H. S. Gijzen a M. L. Noort, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: holandčina.

– česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Pavliš a J. Vláčil, splnomocnení zástupcovia,

– švédska vláda, v zastúpení: A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, L. Zettergren a A. Alriksson, splnomocnené zástupkyne,

– Európska komisia, v zastúpení: M. van Beek a D. Martin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 26. marca 2019,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článkov 45 a 48 ZFEÚ, ako aj článkov 13 a 17 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 (Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3), zmeneným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1992/2006 z 18. decembra 2006 (Ú. v. EÚ L 392, 2006, s. 1) (ďalej len „nariadenie č. 1408/71“).

2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov medzi Sociale Verzekeringsbank (Sociálna poisťovňa, Holandsko) (ďalej len „SVB“) a pánmi F. van den Bergom a H. D. Giesenom, ako aj pani C. E. Franzenovou vo veci rozhodnutí, ktorými SVB znížila starobný dôchodok a partnerský príplatok, ktoré boli priznané pánom van den Bergovi a Giesenovi, a odmietla priznať pani Franzenovej prídavky na deti.

Právny rámec

Právo Únie

3 Podľa prvého, štvrtého až šiesteho a ôsmeho až jedenásteho odôvodnenia nariadenia č. 1408/71:

„keďže ustanovenia o koordinácii vnútroštátnych právnych predpisov sociálneho zabezpečenia patria do rámca voľného pohybu pracovníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi členských štátov a musia sa podieľať na zlepšovaní ich životnej úrovne a podmienok zamestnanosti;

…

keďže je nevyhnutné rešpektovať zvláštne charakteristiky vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia a vypracovať len systém koordinácie;

keďže je nutné v rámci tejto koordinácie zaručiť rovnaké zaobchádzanie podľa rôznych právnych predpisov rôznych členských štátov pracovníkom žijúcim v členských štátoch a na nich závislým osobám a pozostalým v [Únii];

keďže ustanovenia o koordinácii musia zaručiť pracovníkom, ktorí sa pohybujú v rámci [Únie], na nich závislým osobám a pozostalým zachovanie práv a výhod, ktoré už nadobudli, ako v štádiu nadobúdania;

…

keďže na zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré sa pohybujú v rámci [Únie], sa má vzťahovať systém sociálneho zabezpečenia iba jedného členského štátu, aby sa predišlo prekrývaniu uplatňovaných právnych predpisov rôznych členských štátov a komplikáciám, ktoré by mohli z tohto plynúť;

keďže situácie, keď osoba podlieha právnym predpisom dvoch členských štátov súčasne, ako výnimka zo všeobecného pravidla, majú byť čo najviac obmedzené v počte aj v rozsahu;

keďže hľadisko zaručenia rovnakého zaobchádzania so všetkými pracovníkmi, ktorí sú zamestnaní na území členského štátu, tak účinne ako je to možné, je vhodné za právne predpisy, ktoré sa majú uplatňovať, určiť právne predpisy toho členského štátu, v ktorom je osoba v zamestnaneckom vzťahu alebo vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť;

keďže v určitých situáciách, ktoré odôvodňujú uplatnenie iných kritérií, je možná výnimka z tohto všeobecného pravidla“.

4 V článku 1 tohto nariadenia sa stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

a) ‚zamestnanec‘ a ‚samostatne zárobkovo činná osoba‘ znamená:
   i) každú osobu povinne alebo voliteľne nepretržite poistenú pre prípad jednej alebo viacerých udalostí pokrytých časťami systému sociálneho zabezpečenia pre zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby alebo v rámci osobitného systému pre štátnych zamestnancov;
   ii) každú osobu povinne poistenú pre prípad jednej alebo viacerých nepredvídaných udalostí pokrytých časťami systému sociálneho zabezpečenia, ktoré sú predmetom tohto nariadenia a vzťahujú sa na všetkých obyvateľov alebo celú pracujúcu populáciu, ak takáto osoba:

      – sa dá identifikovať ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba na základe spôsobu, ktorým sa takýto systém riadi alebo financuje,

      alebo

      – ak nespĺňa tieto kritéria a je poistená pre prípad nejakej inej nepredvídanej udalosti uvedenej v prílohe I v rámci systému pre zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby alebo v rámci systému, ktorý je uvedený v iii), a to buď povinne, alebo na základe nepretržitého voliteľného poistenia, alebo, ak takýto systém v danom členskom štáte neexistuje, tak vyhovuje definícii, ktorá je uvedená v prílohe I;

…“

5 Článok 2 ods. 1 uvedeného nariadenia, nazvaný „Osoby, na ktoré sa nariadenie vzťahuje“, stanovuje:

„Toto nariadenie sa vzťahuje na zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby alebo študentov, na ktoré sa vzťahuje alebo sa vzťahovali právne predpisy jedného alebo viacerých členských štátov a ktoré sú štátnymi príslušníkmi jedného z členských štátov, alebo ktoré sú osobami bez štátnej príslušnosti, alebo utečencami s bydliskom na území jedného z členských štátov, ako aj na ich rodinných príslušníkov a ich pozostalých.“

6 Podľa článku 4 ods. 1 toho istého nariadenia:

„Toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia:

a) nemocenské dávky a dávky v materstve;

b) dávky v invalidite vrátane tých, ktoré sú určené na udržanie alebo zlepšenie zárobkovej schopnosti;

c) dávky v starobe;

d) pozostalostné dávky;

e) dávky v súvislosti s pracovnými úrazmi a chorobami z povolania;

f) podpora pri úmrtí;

g) dávky v nezamestnanosti;

h) rodinné dávky.“

7 Hlava II nariadenia č. 1408/71, nazvaná „Určenie príslušnosti právnych predpisov“, obsahuje článok 13, ktorý stanovuje:

„1. Pokiaľ v článkoch 14c a 14f nie je ustanovené inak, osoby, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s ustanoveniami tejto hlavy.

2. Pokiaľ článk[y] 14 až 17 neustanovujú inak:

a) na osobu zamestnanú na území jedného členského štátu sa vzťahujú právne predpisy tohto štátu dokonca aj vtedy, ak má bydlisko na území iného členského štátu, alebo ak sa sídlo alebo miesto podnikania podniku alebo fyzickej osoby, ktorá ho zamestnáva, nachádza na území iného členského štátu;

…

f) na osobu, ktorá prestane podliehať právnym predpisom členského štátu, bez toho, aby sa na ňu začali vzťahovať právne predpisy iného členského štátu v súlade s jedným z pravidiel stanovených v predchádzajúcich odsekoch alebo v súlade s jednou z výnimiek alebo jedným z osobitných ustanovení, ktoré sú uvedené v článkoch 14 až 17, sa budú vzťahovať právne predpisy členského štátu, na území ktorého má bydlisko, a budú sa na ňu vzťahovať iba tieto predpisy.“

8 Podľa článku 17 tohto nariadenia:

„Dva alebo viac členských štátov, príslušné orgány týchto štátov alebo úrady určené týmito orgánmi môžu spoločnou dohodou upraviť výnimky z ustanovení článkov 13 až 16 v záujme určitých kategórii osôb alebo určitých osôb.“

Holandské právo

AOW

9 Podľa § 2 Algemene Ouderdomswet (zákon o všeobecnom starobnom poistení) z 31. mája 1956 (Stb. 1956, č. 281, ďalej len „AOW“) je „rezidentom“ v zmysle tohto zákona osoba, ktorá má bydlisko v Holandsku.

10 § 3 ods. 1 AOW stanovuje, že bydlisko osoby sa určí podľa okolností jednotlivého prípadu.

11 § 6 ods. 1 písm. a) AOW stanovuje, že podľa ustanovení tohto zákona je poistená osoba, ktorá ešte nedovŕšila dôchodkový vek a je rezidentom. Odsek 3 tohto § 6 spresňuje, že odchylne od odsekov 1 a 2 toho istého paragrafu možno okruh poistených osôb rozšíriť alebo obmedziť nariadením orgánu verejnej správy alebo na základe neho.

12 Zákonom z 29. apríla 1998 (Stb. 1998, č. 267) bol do AOW so spätnou účinnosťou od 1. januára 1989 doplnený § 6a, podľa ktorého:

„Odchylne od § 6 AOW a predpisov, ktoré z neho vychádzajú, sa prípadne

a) za poistenú považuje osoba, ktorej poistenie na základe tohto zákona vyplýva z uplatnenia ustanovení zmluvy alebo rozhodnutia medzinárodnej organizácie;

b) za nepoistenú považuje osoba, na ktorú sa na základe zmluvy alebo rozhodnutia medzinárodnej organizácie vzťahujú právne predpisy iného štátu.“

13 Podľa § 13 ods. 1 písm. a) AOW sa sumy dôchodku znížia o 2 % za každý kalendárny rok, počas ktorého osoba s nárokom na dôchodok nebola poistená v období od dovŕšenia veku 15 rokov, ale pred dovŕšením veku 65 rokov.

14 Odsek 2 písm. a) uvedeného § 13 stanovuje, že príplatok v hrubej výške sa zníži o 2 % za každý kalendárny rok, počas ktorého nebol manžel/nebola manželka osoby s nárokom na dôchodok poistený/poistená v období, odkedy osoba s nárokom na dôchodok dovŕšila vek 15 rokov, ale pred dovŕšením veku 65 rokov.

15 Podľa § 45 ods. 1 prvej vety AOW v znení účinnom k 1. aprílu 1985 poistenci a bývalí poistenci majú v prípadoch, za podmienok a podľa sadzby stanovenej nariadením orgánu verejnej správy právo platiť príspevky za obdobia od dovŕšenia veku 15 rokov, ale pred dovŕšením veku 65 rokov, počas ktorých nie sú alebo neboli poistení.

16 Podľa toho istého ustanovenia v znení účinnom k 1. januáru 1990 poistenci a bývalí poistenci môžu v prípadoch, za podmienok a podľa sadzby stanovenej nariadením orgánu verejnej správy alebo na základe neho uzatvoriť dobrovoľné poistenie za obdobia od dovŕšenia veku 15 rokov, ale pred dovŕšením veku 65 rokov, počas ktorých nie sú alebo neboli poistení.

AKW

17 § 2 a § 3 ods. 1 Algemene Kinderbijslagwet (všeobecný zákon o prídavkoch na deti) z 26. apríla 1962 (Stb. 1962, č. 160, ďalej len „AKW“) zodpovedajú, pokiaľ ide o ich obsah, § 2 a § 3 ods. 1 AOW.

18 Podľa § 6 ods. 1 písm. a) AKW je podľa ustanovení tohto zákona poistená osoba, ktorá má postavenie rezidenta.

19 § 6a písm. b) AKW v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej stanovuje, že prípadne odchylne od § 6 AKW a predpisov, ktoré z neho vychádzajú, sa za nepoistenú považuje osoba, na ktorú sa na základe zmluvy alebo rozhodnutia medzinárodnej organizácie vzťahujú právne predpisy iného štátu.

Nariadenia, ktorými sa rozširuje a obmedzuje okruh osôb s povinnou účasťou na sociálnom poistení

20 Počas obdobia, o ktoré ide vo veciach samých, bolo podľa § 6 ods. 3 AOW a § 6 ods. 3 AKW prijatých niekoľko po sebe nasledujúcich znení Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen (nariadenie, ktorým sa rozširuje a obmedzuje okruh osôb s povinnou účasťou na sociálnom poistení). Na okolnosti, o ktoré ide vo veciach samých, sa teda uplatňujú nariadenie z 19. októbra 1976 (Stb. 557, ďalej len „BUB 1976“), nariadenie z 3. mája 1989 (Stb. 164, ďalej len „BUB 1989“) a nariadenie z 24. decembra 1998 (Stb. 746, ďalej len „BUB 1999“).

21 Podľa § 2 ods. 1 písm. a) BUB 1976 sa za „poisteného“ v zmysle AOW nepovažuje okrem iného rezident, ktorý je v pracovnom pomere mimo Holandska a na základe tejto činnosti je poistený podľa zahraničnej zákonnej úpravy platnej v štáte výkonu práce v súvislosti s dávkami pre prípad staroby a úmrtia, ako aj s prídavkami na deti.

22 BUB 1976 bolo nahradené BUB 1989, ktorého § 10 ods. 1 v znení uplatniteľnom od 1. júla 1989 do 1. januára 1992 stanovoval, že „v systéme sociálneho poistenia nie je poistený rezident, ktorý vykonáva zárobkovú činnosť výlučne mimo Holandska“. V období od 1. januára 1992 do 1. januára 1997 toto ustanovenie BUB 1989 stanovovalo, že „v systéme sociálneho poistenia nie je poistený rezident, ktorý počas súvislého obdobia v dĺžke najmenej tri mesiace vykonáva zárobkovú činnosť výlučne mimo Holandska“. Podľa znenia uplatniteľného od 1. januára 1997 do 1. januára 1999 § 10 ods. 1 BUB 1989 stanovoval, že „v systéme sociálneho poistenia nie je poistený rezident, ktorý počas súvislého obdobia v dĺžke najmenej tri mesiace vykonáva zárobkovú činnosť výlučne mimo Holandska, s výnimkou prípadov, keď túto činnosť vykonáva na základe pracovného pomeru so zamestnávateľom, ktorý má sídlo alebo bydlisko v Holandsku“.

23 K 1. januáru 1999 bolo BUB 1989 nahradené BUB 1999. § 12 tohto posledného uvedeného nariadenia stanovuje, že „v systéme sociálneho poistenia nie je poistený ten, kto má bydlisko v Holandsku a počas súvislého obdobia v dĺžke najmenej tri mesiace vykonáva zárobkovú činnosť výlučne mimo Holandska, s výnimkou prípadov, keď túto činnosť vykonáva na základe pracovného pomeru so zamestnávateľom, ktorý má sídlo alebo bydlisko v Holandsku“.

24 Tak BUB 1989, ako aj BUB 1999 obsahovalo pravidlo na zmiernenie tvrdosti právneho predpisu, a to v § 25, resp. v § 24, ktoré v rámci BUB 1989 oprávňovalo SVB odchýliť sa v určitých prípadoch od ostatných ustanovení tohto nariadenia s cieľom vyrovnať sa so značnou neprimeranosťou, ktorá môže vyplynúť z povinnej účasti na poistení alebo z vylúčenia z povinnej účasti podľa uvedeného nariadenia, alebo v rámci BUB 1999 neuplatniť ustanovenia tohto nariadenia alebo sa od nich odchýliť, pokiaľ ich uplatnenie vedie s ohľadom na význam rozšírenia a obmedzenia okruhu poistených osôb k značnej neprimeranosti, ktorá vyplýva výlučne z povinnej účasti na poistení alebo z vylúčenia z tejto povinnosti podľa tohto druhého nariadenia.

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

25 Všetci odporcovia vo veciach samých sú holandskí štátni príslušníci a bývajú v Holandsku.

Vec C-95/18

26 Manželka pána Giesena pracovala v Nemecku počas roka 1970 a potom počas obdobia od 19. mája 1988 do 12. mája 1993 ako „geringfügig Beschäftigte“, čiže ako osoba zárobkovo činná v malom rozsahu. Pracovala okrem iného ako predavačka v obchode s oblečením a vykonávala činnosť na základe zmluvy o výpomoci počas obmedzeného počtu hodín v mesiaci, ktoré nepresahovali ekvivalent dvoch či troch dní mesačne.

27 Pán Giesen podal 22. septembra 2006 žiadosť o starobný dôchodok a partnerský príplatok na základe AOW, ktorej SVB vyhovela rozhodnutím z 3. októbra 2007. Partnerský príplatok bol však znížený o 16 % z dôvodu, že pani Giesenová nebola počas obdobia, v ktorom pracovala v Nemecku, poistená v holandskom systéme sociálneho zabezpečenia. Pán Giesen podal proti tomuto rozhodnutiu námietku v rozsahu, v akom sa týkalo zníženia uvedeného príplatku. Rozhodnutím z 20. mája 2008 bola táto námietka zamietnutá ako nedôvodná.

28 Rechtbank Roermond (súd v Roermonde, Holandsko) rozsudkom z 13. októbra 2008 zamietol žalobu pána Giesena podanú proti tomuto rozhodnutiu ako nedôvodnú.

29 Pán van den Berg vykonával v Nemecku zárobkovú činnosť v krátkych obdobiach od 25. júna do 24. júla 1972 a od 1. januára 1990 do 31. decembra 1994. Keďže jeho príjmy boli príliš nízke, nebolo ho možné považovať za osobu, ktorá je povinná platiť príspevky v Nemecku. Dňa 17. januára 2008 pán van den Berg požiadal o starobný dôchodok na základe AOW. SVB mu rozhodnutím z 1. augusta 2008 priznala nárok na tento dôchodok, ale znížila ho o 14 % z dôvodu, že pán van den Berg nebol v Holandsku poistený dlhšie ako sedem rokov. Rozhodnutím z 25. novembra 2008 bola jeho námietka proti uvedenému rozhodnutiu vyhlásená za čiastočne dôvodnú a zníženie sa stanovilo na 10 %.

30 Rechtbank Maastricht (súd v Maastrichte, Holandsko) rozsudkom z 19. októbra 2009 zamietol žalobu podanú proti rozhodnutiu z 25. novembra 2008 ako nedôvodnú.

Vec C-96/18

31 Pani Franzen poberala v Holandsku prídavky na deti na základe AKW na svoju dcéru, narodenú v roku 1995, ktorú vychovávala sama. V novembri 2002 oznámila SVB, že od 1. januára 2001 pracovala v Nemecku 20 hodín týždenne ako kaderníčka. Keďže príjmy, ktoré pani Franzen dosahovala z tejto činnosti, boli nízke, bola povinne poistená len v rámci Unfallversicherung (nemecký zákonný systém úrazového poistenia), pričom nemala prístup k žiadnemu inému z nemeckých systémov sociálneho zabezpečenia. SVB jej rozhodnutím z 25. februára 2003 s účinnosťou od 1. októbra 2002 odňala nárok na prídavky na deti.

32 Pani Franzen listom z 21. septembra 2003 na základe § 24 BUB 1999 požiadala o zrušenie svojho vylúčenia z účasti na sociálnom poistení. SVB rozhodnutím z 15. marca 2004 zamietla túto žiadosť z dôvodu, že pani Franzen nebola poistená na základe práva Únie ani na základe ustanovení holandského práva. SVB však uvádza, že spolu s oznámením tohto rozhodnutia navrhla pani Franzenovej, aby požiadala príslušný nemecký orgán, aby na ňu uplatňoval výlučne holandské právne predpisy podľa článku 17 nariadenia č. 1408/71. Pani Franzen na tento návrh nereagovala.

33 Dňa 30. januára 2006 pani Franzen podala ďalšiu žiadosť o prídavky na deti, ktorej SVB vyhovela rozhodnutím z 27. marca 2006 s účinnosťou od prvého štvrťroka 2006.

34 Listom z 5. júna 2007 pani Franzen požiadala, aby jej boli prídavky na deti priznané od štvrtého štvrťroka 2002. SVB rozhodnutím z 5. júla 2007 konštatovala, že od prvého štvrťroka 2006 pani Franzen už nemala nárok na prídavky na deti, ale rozhodla, že nebude vymáhať neoprávnene

vyplatené sumy. Rozhodnutím zo 16. novembra 2007 bola námietka pani Franzenovej proti rozhodnutiu z 5. júla 2007 zamietnutá ako nedôvodná a jej žiadosť o nové priznanie prídavkov z 5. júna 2007 bola tiež zamietnutá.

35 Dňa 6. februára 2008, kým ešte na Rechtbank Maastricht (súd v Maastrichte, Holandsko) prebiehalo konanie o žalobe pani Franzenovej podanej proti tomuto zamietavému rozhodnutiu, SVB prijala nové rozhodnutie, ktorým zmenila odôvodnenie svojho rozhodnutia zo 16. novembra 2007, pričom uviedla, že žiadosti o prídavky na deti boli zamietnuté z dôvodu, že podľa článku 13 ods. 2 nariadenia č. 1408/71 sa na pani Franzenovú uplatňovali výlučne nemecké právne predpisy, čím bolo vylúčené uplatnenie holandského sociálneho poistenia.

36 Rechtbank Maastricht (súd v Maastrichte) rozsudkom z 5. augusta 2008 zamietol žaloby podané pani Franzenovou proti rozhodnutiam SVB zo 16. novembra 2007 a 6. februára 2008 ako nedôvodné.

Spoločné poznámky k trom veciam

37 Páni van den Berg a Giesen, ako aj pani Franzen, podali odvolanie proti rozsudkom, ktoré vydali Rechtbank Maastricht (súd v Maastrichte) a Rechtbank Roermond (súd v Roermonde) na Centrale Raad van Beroep (Odvolací súd vo veciach sociálneho zabezpečenia a verejnej služby, Holandsko). Tento súd rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu článku 13 nariadenia č. 1408/71 a článkov 45 a 48 ZFEÚ s cieľom overiť, či právo Únie bráni vylúčeniu pánov van den Berga a Giesena, ako aj pani Franzenovej, z holandského systému sociálneho zabezpečenia v súvislosti s obdobiami, o ktoré ide v tejto veci.

38 Rozsudkom z 23. apríla 2015, Franzen a i. (C-382/13, EU:C:2015:261), Súdny dvor rozhodol, že článok 13 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 v spojení s odsekom 1 tohto článku sa má vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, nebráni tomu, aby migrujúci pracovník, na ktorého sa vzťahujú právne predpisy členského štátu výkonu práce, poberal podľa vnútroštátnej právnej úpravy členského štátu bydliska dávky zo systému starobného poistenia a prídavky na deti od štátu bydliska.

39 Dňa 6. júna 2016 Centrale Raad van Beroep (Odvolací súd vo veciach sociálneho zabezpečenia a verejnej služby) vydal dva rozsudky, jeden týkajúci sa pánov van den Berga a Giesena a druhý týkajúci sa pani Franzenovej, v ktorých z rozsudku z 23. apríla 2015, Franzen a i. (C-382/13, EU:C:2015:261) vyvodil, že v takých prípadoch, ako sú prípady pánov van den Berga a Giesena, ako aj pani Franzenovej, možno pripustiť výnimku zo zásady uplatnenia jednej právnej úpravy v oblasti sociálneho zabezpečenia vyplývajúcej z článku 13 nariadenia č. 1408/71. Tento súd teda uplatnil pravidlá na zmiernenie tvrdosti právneho predpisu stanovené v § 25 BUB 1989 a § 24 BUB 1999 s cieľom vylúčiť uplatnenie § 6a písm. b) AOW a § 6a písm. b) AKW a v oboch veciach vyhovel návrhom odvolateľov.

40 SVB podala kasačný opravný prostriedok na Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko), vnútroštátny súd v konaniach vo veciach samých, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, proti rozsudkom Centrale Raad van Beroep (Odvolací súd vo veciach sociálneho zabezpečenia a verejnej služby).

41 Vnútroštátny súd zastáva názor, že na základe rozsudku z 23. apríla 2015, Franzen a i. (C-382/13, EU:C:2015:261), nie je možné bez dôvodných pochybností odpovedať na otázku, či právo Únie nielenže umožňuje, ale najmä za takých okolností, o aké ide vo veciach samých, predovšetkým ukladá povinnosť vylúčiť vnútroštátne právo, ktoré stanovuje, že rezident Holandska je vylúčený zo sociálneho poistenia tohto členského štátu, ak pracuje v inom členskom štáte a na základe článku 13 nariadenia č. 1408/71 podlieha právnym predpisom sociálneho zabezpečenia tohto druhého štátu.

42 Za týchto podmienok Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko) rozhodol vo veciach C-95/18 a C-96/18 prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

– Vo veci C-95/18:

„1. a) Majú sa články 45 a 48 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že v prípadoch, o aké ide v tejto veci, bránia vnútroštátnej právnej úprave, akou je § 6a *initio* a písm. b) AOW? Táto právna úprava vedie k tomu, že rezident v Holandsku nie je poistený v rámci sociálneho poistenia tohto štátu bydliska, ak pracuje v inom členskom štáte, a podľa článku 13 nariadenia č. 1408/71 podlieha právnym predpisom štátu zamestnania v oblasti sociálneho poistenia. Prejednávané prípady sa vyznačujú tým, že dotknuté osoby v zmysle zákonnej právnej úpravy štátu zamestnania nemajú vzhľadom na obmedzený rozsah ich pracovnej činnosti v tomto štáte nijaký nárok na starobný dôchodok.

b) Je pre odpoveď na prvú otázku písm. a) relevantné, že rezident štátu bydliska, ktorý nie je príslušný podľa článku 13 nariadenia č. 1408/71, nie je povinný platiť príspevky na sociálne poistenie v tomto štáte bydliska? Počas období, keď rezident pracuje v inom členskom štáte, totiž podlieha v zmysle [tohto článku 13] výlučne systému sociálneho zabezpečenia štátu zamestnania a ani vnútroštátne holandské právne predpisy v takomto prípade nestanovujú povinnosť platiť príspevky.

2. Je z hľadiska odpovede na prvú otázku relevantné, že dotknuté osoby mali možnosť uzatvoriť dobrovoľné poistenie podľa AOW alebo že mali možnosť požiadať SVB, aby uzatvorila dohodu v zmysle článku 17 nariadenia č. 1408/71?

3. Bráni článok 13 nariadenia č. 1408/71 tomu, aby osobe, akou je manželka pána Giesena, ktorá bola do 1. januára 1989 v zmysle posúdenia výlučne podľa vnútroštátnych právnych predpisov poistená podľa AOW v štáte svojho bydliska, teda v Holandsku, vznikol na základe takéhoto poistenia nárok na dôchodkové dávky, pokiaľ ide o obdobia, počas ktorých táto osoba v zmysle uvedeného ustanovenia nariadenia podliehala z dôvodu výkonu pracovnej činnosti v inom členskom štáte právnym predpisom tohto štátu zamestnania? Alebo sa má nárok na dávku podľa AOW považovať za nárok na dávku, ktorý sa podľa vnútroštátnej právnej úpravy neviaže na podmienky zamestnania alebo poistenia v zmysle [rozsudku z 20. mája 2008, Bosmann (C-352/06, EU:C:2008:290)], a teda že konštatovania v tomto rozsudku by bolo možné uplatniť aj v prípade uvedenej osoby?“

– Vo veci C-96/18:

„1. Majú sa články 45 a 48 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že v takom prípade, o aký ide vo veci samej, bránia vnútroštátnej právnej úprave, akou je § 6a *initio* a písm. b) AKW? Táto právna úprava vedie k tomu, že rezident v Holandsku nie je poistený v rámci sociálneho poistenia tohto štátu bydliska, ak pracuje v inom členskom štáte, a podľa článku 13 nariadenia č. 1408/71 podlieha právnym predpisom štátu zamestnania v oblasti sociálneho poistenia. Prejednávaný prípad sa vyznačuje tým, že dotknutá osoba nemá podľa zákonnej právnej úpravy štátu zamestnania vzhľadom na obmedzený rozsah svojej pracovnej činnosti v tomto štáte nijaký nárok na prídavky na deti.

2. Je z hľadiska odpovede na predchádzajúcu otázku relevantné, že dotknutá osoba mala možnosť požiadať SVB, aby uzatvorila dohodu v zmysle článku 17 nariadenia č. 1408/71?“

43 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 12. marca 2018 boli veci C-95/18 a C-96/18 spojené na spoločné konanie na účely písomnej a ústnej časti konania, ako aj na účely vyhlásenia rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-95/18

44 Pán van den Berg vo svojich písomných pripomienkach tvrdí, že návrh na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-95/18 nie je prípustný z dôvodu, že kasačný opravný prostriedok na Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko) môže byť podaný len v súvislosti s taxatívne vymenovaným počtom ustanovení, ktorých súčasťou nie je § 6a AOW. Vnútroštátny súd teda nemal preskúmať vec samu, a teda nemá právomoc obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnymi otázkami.

45 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý nesie zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vydanie svojho rozsudku, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, ak sa predložené otázky týkajú výkladu pravidla práva Únie (rozsudok z 10. decembra 2018, Wightman a i., C-621/18, EU:C:2018:999, bod 26, ako aj citovaná judikatúra).

46 Z toho vyplýva, že pre otázky týkajúce sa výkladu práva Únie platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor teda môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke podanej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad pravidla Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sú mu položené (rozsudok z 10. decembra 2018, Wightman a i., C-621/18, EU:C:2018:999, bod 27, ako aj citovaná judikatúra).

47 V tejto súvislosti z judikatúry Súdneho dvora sústavne vyplýva, že v rámci konania upraveného v článku 267 ZFEÚ neprináleží Súdnemu dvoru preverovať, či návrh, ktorý mu bol podaný, bol prijatý v súlade s vnútroštátnymi organizačnými normami a pravidlami súdneho konania (rozsudok zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 26, ako aj citovaná judikatúra).

48 Tvrdenia pána van den Berga preto nemôžu postačovať na vyvrátenie prezumpcie relevantnosti uvedenej v bode 46 tohto rozsudku. Z toho vyplýva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-95/18 je prípustný.

O prvých a druhých otázkach vo veciach C-95/18 a C-96/18

49 Svojimi prvými a druhými otázkami vo veciach C-95/18 a C-96/18, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú články 45 a 48 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave členského štátu, podľa ktorej migrujúci pracovník s bydliskom v tomto členskom štáte, na ktorého sa na základe článku 13 nariadenia č. 1408/71 vzťahuje právna úprava sociálneho zabezpečenia členského štátu zamestnania, nie je poistený v systéme sociálneho poistenia tohto členského štátu bydliska, hoci právna úprava členského štátu zamestnania nepriznáva tomuto pracovníkovi žiadny nárok na starobný dôchodok alebo na prídavky na deti.

50 S cieľom odpovedať na tieto otázky treba pripomenúť, že na účely zabezpečenia voľného pohybu pracovníkov Únie a vychádzajúc vo vzťahu k rôznym vnútroštátnym právnym predpisom zo zásady rovnosti ich zaobchádzania, nariadenie č. 1408/71 zaviedlo vo svojej hlave II koordinačný systém, ktorý upravuje najmä určovanie právnych predpisov uplatniteľných na zamestnancov alebo na samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré za rôznych okolností využívajú svoje právo na voľný pohyb. Dôsledkom komplexného charakteru systému kolíznych noriem je, že zákonodarcom každého členského štátu sa v zásade odníma právomoc určiť podľa vlastnej úvahy rozsah a podmienky

uplatňovania svojej vnútroštátnej právnej úpravy, pokiaľ ide o osoby, ktoré im podliehajú, a pokiaľ ide o územie, v rámci ktorého majú vnútroštátne ustanovenia účinky (rozsudok z 26. februára 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, body 34 a 35, ako aj citovaná judikatúra).

51 V tejto súvislosti článok 13 nariadenia č. 1408/71, ktorým sa ustanovujú všeobecné pravidlá určovania uplatniteľných právnych predpisov, vo svojom odseku 1 stanovuje, že osoby, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu, čo vylučuje, okrem prípadov uvedených v článkoch 14c a 14f, akúkoľvek možnosť kumulácie právnych predpisov počas rovnakého obdobia (rozsudok z 26. februára 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, bod 36 a citovaná judikatúra).

52 Konkretizujúc zásadu uplatnenia jednej právnej úpravy v oblasti sociálneho zabezpečenia, tak ako je definovaná v článku 13 ods. 1 nariadenia č. 1408/71, odsek 2 písm. a) tohto článku spresňuje, že na osobu zamestnanú na území jedného členského štátu sa vzťahujú právne predpisy tohto členského štátu dokonca aj vtedy, ak má bydlisko na území iného členského štátu.

53 Táto zásada uplatnenia jednej právnej úpravy však nemôže zbaviť členský štát, ktorý nie je príslušný podľa ustanovení hlavy II nariadenia č. 1408/71, možnosti priznať za určitých podmienok rodinné dávky alebo starobný dôchodok migrujúcemu pracovníkovi podľa svojho vnútroštátneho práva. Cieľom nariadenia č. 1408/71 totiž nie je brániť členskému štátu bydliska osoby, aby na základe svojej právnej úpravy priznal rodinné dávky a starobný dôchodok tejto osobe, hoci podľa článku 13 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia podlieha právnej úprave členského štátu, v ktorom je zamestnaná (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. apríla 2015, Franzen a i., C-382/13, EU:C:2015:261, body 58 až 61, ako aj citovanú judikatúru).

54 Vnútroštátny súd uvádza, že vo veciach samých platná holandská právna úprava vylučuje účasť osoby s bydliskom na vnútroštátnom území na vnútroštátnom systéme sociálneho zabezpečenia, ak pracuje v inom členskom štáte. Táto právna úprava nestanovuje ani možnosť neuplatňovať toto vylúčenie, keďže na pravidlá na zmiernenie tvrdosti právneho predpisu stanovené v BUB 1989 a BUB 1999 sa za okolností vecí samých nemožno odvolávať. Osoba v takej situácii, o akú ide v týchto veciach, teda podľa vnútroštátneho súdu nemá možnosť odchýliť sa od zásady uplatnenia jednej právnej úpravy stanovenej judikatúrou Súdneho dvora.

55 Tento kontext sa vyznačuje tiež okolnosťou, že migrujúci pracovníci nemajú v tomto prípade nárok na sociálne dávky podľa právnej úpravy členského štátu zamestnania, ktorý je príslušný podľa článku 13 nariadenia č. 1408/71.

56 Je pravda, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je cieľom všetkých ustanovení Zmluvy o FEÚ upravujúcich voľný pohyb osôb uľahčiť štátnym príslušníkom Únie vykonávanie pracovnej činnosti akejkoľvek povahy na území Únie, pričom tieto ustanovenia bránia prijatiu opatrení, ktoré by mohli znevýhodňovať týchto štátnych príslušníkov, keby chceli vykonávať hospodársku činnosť na území členského štátu odlišného od ich členského štátu pôvodu. Primárne právo Únie však pracovníkovi nezaručuje, že presťahovanie do iného členského štátu, než je jeho členský štát pôvodu, je v sociálnych veciach neutrálne, pričom takéto presťahovanie vzhľadom na rozdiely existujúce medzi režimami a právnymi poriadkami členských štátov môže byť pre dotknutú osobu v jednotlivých prípadoch viac alebo menej výhodné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júla 2017, Erzberger, C-566/15, EU:C:2017:562, body 33 a 34, ako aj citovanú judikatúru).

57 Pokiaľ ide na jednej strane o článok 45 ZFEÚ, aj keď tento článok vylučuje akékoľvek vnútroštátne opatrenie, ktoré môže brániť výkonu základnej slobody pohybu štátnymi príslušníkmi Únie alebo robiť tento výkon menej atraktívnym, uvedený článok nepriznáva pracovníkovi, ktorý sa premiestňuje do iného členského štátu, ako je jeho členský štát pôvodu, právo dovolávať sa v hostiteľskom členskom

štáte rovnakého sociálneho poistenia, ako je poistenie, ktoré by mal vo svojom členskom štáte pôvodu v súlade s právnou úpravou tohto členského štátu (pozri analogicky rozsudok z 18. júla 2017, Erzberger, C-566/15, EU:C:2017:562, body 33 a 35).

58 Článok 45 ZFEÚ nemožno vykladať ani v tom zmysle, že migrujúcemu pracovníkovi priznáva právo dovolávať sa v členskom štáte svojho bydliska rovnakého sociálneho poistenia, aké by mohol mať, ak by pracoval v tomto členskom štáte, ak pracuje v inom členskom štáte a nemá takéto poistenie podľa ustanovení príslušného členského štátu na základe článku 13 nariadenia č. 1408/71.

59 Pokiaľ ide na druhej strane o článok 48 ZFEÚ, ktorý stanovuje koordináciu právnych predpisov členských štátov, a nie ich harmonizáciu, hmotnoprávne a procesné rozdiely medzi systémami sociálneho zabezpečenia jednotlivých členských štátov, a teda ani nároky osôb začlenených do týchto systémov nie sú týmto ustanovením dotknuté, pričom každý členský štát zostáva príslušný na to, aby vo svojich právnych predpisoch určil podmienky poskytovania dávok sociálneho zabezpečenia pri dodržaní práva Únie (rozsudok z 12. júna 2012, Hudzinski a Wawrzyniak, C-611/10 a C-612/10, EU:C:2012:339, bod 42).

60 Výklad článku 48 ZFEÚ v tom zmysle, že ukladá nepríslušnému členskému štátu povinnosť poskytnúť sociálne poistenie migrujúcemu pracovníkovi, ktorý vykonáva zamestnanie v inom členskom štáte, by za takých okolností, o aké ide vo veci samej, spochybňoval systém koordinácie právnych predpisov členských štátov uplatniteľných v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktorý je konkretizovaný zásadou uplatnenia jednej právnej úpravy stanovenou v článku 13 nariadenia č. 1408/71.

61 Takýto výklad by totiž mohol narušiť rovnováhu zavedenú Zmluvou o FEÚ, keďže takáto povinnosť by mohla za takých okolností, o aké ide vo veci samej, viesť k tomu, že sa bude uplatňovať iba právny poriadok členského štátu, ktorý ponúka najpriaznivejšie sociálne poistenie. Takéto kritérium väzby by však bolo obzvlášť náročným zaobchádzaním vzhľadom na početné potenciálne dávky spadajúce do rôznych oblastí sociálneho zabezpečenia, ktoré sú vymenované v článku 4 ods. 1 nariadenia č. 1408/71.

62 Navyše takéto riešenie by mohlo ohroziť finančnú rovnováhu systému sociálneho zabezpečenia členského štátu, ktorý ponúka najpriaznivejšie sociálne poistenie.

63 Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom v jeho návrhoch na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že neexistencia sociálneho poistenia migrujúcich pracovníkov, ktorí sú účastníkmi sporov vo veciach samých, počas období, keď pracovali mimo svojho členského štátu bydliska, vyplýva len z uplatnenia právnych predpisov príslušného členského štátu podľa článku 13 nariadenia č. 1408/71. Obsah vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpečenia nie je predmetom harmonizácie ani na základe ustanovení Zmluvy o FEÚ, ani na základe nariadenia č. 1408/71.

64 Preto články 45 a 48 ZFEÚ nemožno vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, o aké ide vo veciach samých, ukladajú členskému štátu bydliska povinnosť, aby poskytoval sociálne dávky migrujúcemu pracovníkovi, ak tento pracovník nemá nárok na takéto dávky podľa právnych predpisov členského štátu zamestnania, ktorý je príslušný podľa článku 13 nariadenia č. 1408/71.

65 Treba však pripomenúť, že v rámci článku 17 nariadenia č. 1408/71 majú dva členské štáty možnosť stanoviť na základe vzájomnej dohody v záujme určitých kategórií osôb alebo určitých osôb výnimky zo zásady uplatnenia jednej právnej úpravy. Táto možnosť je osobitne uvedená, ak tak, ako je to v prípade účastníkov konania vo veciach samých, uplatniteľné právo členského štátu zamestnania nepriznáva migrujúcemu pracovníkovi žiadne právo na starobný dôchodok alebo na prídavky na deti, hoci by na takéto dávky mal nárok, ak by bol nezamestnaný v členskom štáte svojho bydliska.

66 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že články 45 a 48 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, podľa ktorej migrujúci pracovník s bydliskom na území tohto členského štátu, na ktorého sa na základe článku 13 nariadenia č. 1408/71 vzťahuje právna úprava sociálneho zabezpečenia členského štátu zamestnania, nie je poistený v systéme sociálneho poistenia tohto členského štátu bydliska, hoci právna úprava členského štátu zamestnania nepriznáva tomuto pracovníkovi žiadny nárok na starobný dôchodok alebo na prídavky na deti.

O tretej otázke vo veci C-95/18

67 Svojou treťou otázkou vo veci C-95/18 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 13 nariadenia č. 1408/71 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členský štát, na ktorého území býva migrujúci pracovník a ktorý nie je príslušný podľa tohto článku, podmieňoval priznanie nároku na starobný dôchodok tomuto migrujúcemu pracovníkovi povinnosťou poistenia, ktorá znamená odvádzanie povinných príspevkov.

68 V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že hoci sa podľa článku 13 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 na osobu, ktorá je zamestnaná na území jedného členského štátu, vzťahujú právne predpisy tohto štátu aj ak má bydlisko na území iného členského štátu, neznamená to, že toto nariadenie bráni členskému štátu bydliska priznať na základe svojej vnútroštátnej právnej úpravy tejto osobe takú sociálnu dávku, ako je starobný dôchodok (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. mája 2008, Bosmann, C-352/06, EU:C:2008:290, bod 31).

69 V rozsudku z 20. mája 2008, Bosmann (C-352/06, EU:C:2008:290, bod 32), Súdny dvor s odkazom na rozsudky z 12. júna 1986, Ten Holder (302/84, EU:C:1986:242), a z 10. júla 1986, Luijten (60/85, EU:C:1986:307), spresnil, že tieto rozsudky vzhľadom na ich špecifický kontext, ktorý je odlišný od kontextu vo veci samej, nemôžu slúžiť ako základ pre vylúčenie toho, aby členský štát, ktorý nie je príslušný a ktorý neviaže nárok na rodinnú dávku na podmienky zamestnania a poistenia, mohol priznať takúto dávku osobe s bydliskom na jeho území, pokiaľ možnosť takéhoto priznania skutočne vyplýva z jeho právnej úpravy.

70 Vzhľadom na to, že členský štát, ktorý nie je príslušný podľa článku 13 nariadenia č. 1408/71, nemôže podmieniť nárok na rodinnú dávku podmienke poistenia, Súdny dvor len vysvetlil zásadu uplatnenia jednej právnej úpravy, ktorá sa uplatňuje na migrujúcich zamestnancov. Článok 13 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 totiž stanovuje, že na osobu zamestnanú na území určitého členského štátu sa právne predpisy tohto štátu vzťahujú dokonca aj vtedy, ak má bydlisko na území iného členského štátu. Z toho vyplýva, že na základe zásady uplatnenia jednej právnej úpravy nemôže členský štát, v ktorom má migrujúci pracovník bydlisko, uložiť tomuto pracovníkovi povinnosť poistenia bez toho, aby spochybnil systém koordinácie stanovený v článku 48 ZFEÚ.

71 Takáto povinnosť poistenia, vyžadujúca si odvádzanie príspevkov, ktorú by uložil nepríslušný členský štát podľa článku 13 nariadenia č. 1408/71, by mohla migrujúceho pracovníka nútiť odvádzať príspevky do systémov sociálneho zabezpečenia dvoch rôznych členských štátov, čo je v rozpore so zásadou jednotnosti, ktorú chcel normotvorca Únie stanoviť.

72 Okolnosť, že členský štát, ktorý nie je príslušný podľa článku 13 nariadenia č. 1408/71, nemôže podmieniť nárok na rodinnú dávku podmienke poistenia, však nemožno chápať v tom zmysle, že akákoľvek účasť migrujúceho pracovníka na poistení je v tomto členskom štáte zakázaná. Členský štát bydliska totiž môže na základe iného kritéria väzby, pokiaľ ide o podmienky zamestnania alebo poistenia, priznať sociálne dávky a najmä dávky v starobe osobe, ktorá má bydlisko na jeho území, pokiaľ možnosť takéhoto priznania v skutočnosti vyplýva z jeho právnej úpravy.

73 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-95/18 vyplýva, že v súlade s vnútroštátnym právom uplatniteľným v období, o ktoré ide vo veci samej, bola manželka pána Giesena poistená na základe AOW ako rezident v Holandsku v rámci tohto obdobia. Kritérium väzby stanovené touto právnou úpravou bolo teda miesto bydliska migrujúceho pracovníka.

74 Na pojednávaní však holandská vláda uviedla, že odvádzanie príspevkov je nevyhnutné na priznanie dávok v starobe a že ku dňu skutkových okolností vo veci samej, pokiaľ ide o vec C-95/18, samotná podmienka bydliska nepostačovala na vznik nároku na takéto dávky. Vnútroštátnemu súdu teda prislúcha overiť, či v čase skutkových okolností vo veci C-95/18 manželka pána Giesena mala nárok na dávky v starobe nezávisle od povinnosti odvádzať príspevky.

75 Ďalej treba spresniť, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že cieľom článkov 45 a 48 ZFEÚ, rovnako ako nariadenia č. 1408/71 prijatého na ich vykonanie je najmä zamedziť tomu, aby sa s pracovníkom, ktorý využil svoje právo na voľný pohyb, zaobchádzalo bez objektívneho odôvodnenia nevýhodnejšie než s pracovníkom, ktorý celú svoju kariéru pracoval v jedinom členskom štáte (rozsudok z 12. júna 2012, Hudzinski a Wawrzyniak, C-611/10 a C-612/10, EU:C:2012:339, bod 80, ako aj citovaná judikatúra).

76 Tak by to bolo v prípade, keď by vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej znevýhodňovala migrujúceho pracovníka v porovnaní s pracovníkmi, ktorí vykonávajú celú svoju činnosť v členskom štáte, v ktorom sa táto právna úprava uplatňuje, a vedie k tomu, že tohto pracovníka zaväzuje odvádzať príspevky na sociálne zabezpečenie bez nároku na protiplnenie, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

77 Zo všetkých uvedených úvah vyplýva, že článok 13 nariadenia č. 1408/71 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členský štát, na ktorého území býva migrujúci pracovník a ktorý nie je príslušný podľa tohto článku, podmieňoval priznanie nároku na starobný dôchodok tomuto migrujúcemu pracovníkovi povinnosťou poistenia, ktorá si vyžaduje odvádzanie povinných príspevkov.

O trovách

78 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Články 45 a 48 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, podľa ktorej migrujúci pracovník s bydliskom na území tohto členského štátu, na ktorého sa na základe článku 13 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996, zmeneným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1992/2006 z 18. decembra 2006, vzťahuje právna úprava sociálneho zabezpečenia členského štátu zamestnania, nie je poistený v systéme sociálneho poistenia tohto členského štátu bydliska, hoci právna úprava členského štátu zamestnania nepriznáva tomuto pracovníkovi žiadny nárok na starobný dôchodok alebo na prídavky na deti.**

2. Článok 13 nariadenia č. 1408/71, v znení zmenenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97, zmeneným nariadením č. 1992/2006, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby členský štát, na ktorého území býva migrujúci pracovník a ktorý nie je príslušný podľa tohto článku, podmieňoval priznanie nároku na starobný dôchodok tomuto migrujúcemu pracovníkovi povinnosťou poistenia, ktorá si vyžaduje odvádzanie povinných príspevkov.

Podpisy